

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 1.

V Ljubljani dne 2. januarja 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravnistvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani. Naročnikom 10 % ceneje.

Slovinci, zjedimo se!

Bilo je v času, ko je oče slovenskega naroda, dr. Janez Bleiweis, bil na čelu slovenski politiki Hudo je šlo takrat narodnjaku; sosebno koroškimi Slovincem se je jako slabo godilo. Na Kranjskem je bilo mnogo takih, ki so mislili, da ni mogoče rešiti koroških Slovincem.

V Ljubljani na Bregu zbrali so se slovenski rodoljubi, na čelu jim dr. Janez Bleiweis, in so ugibali, kaj je storiti. Takrat je izgovoril naš prebuditelj pomenljive besede: „Niti jednega koroškega Slovence ne smemo izgubiti“. Torej Slovinci na Kranjskem čez meje svoje domovine obmejnim Slovincem na pomoč! In dandanes, kako smo se odtujili temu programu! Ni dovolj, da smo na Kranjskem izgubili veliko zlatega časa v neplodnem osebnem boju, preti še nevarnost, da se zanese ta prepir tudi na slovenske meje v neizmerno radost nasprotniku in v pogin naroda slovenskega. Ta opasnost se mora preprečiti, napraviti se mora zveza vseh slovenskih pokrajin, da stojimo trdno kot skala za svoje pravice, vsi za jednega, jeden za vse.

Da smo na Kranjskem v tem oziru mnogo grešili, o tem nas pouči takoj pogled v zgodovino preteklih let. Bilo je oktobra meseca l. 1890. Zbrali so se slovenski državni in deželni poslanci v Ljubljani, da si načrtajo program skupnega slovenskega delovanja in da ta program — dejanski izvršijo. Ali že takrat se je nekako opazalo, da prevladuje v Ljubljani misel ne čez meje; opazal se je nekak separatizem, in blaga ideja bilo je mrtvorajeno dete. Pozabil se je stanek. Ni se naredila niti najrahljša zveza med Slovinci, ampak pretrgale so se tiste vezi, ki so nas poprej spajale z obmejnimi Slovinci. Zveza s središčem Slovenije se je odklonila v Ljubljani.

Še dobro se spominjamo, kako osamljeni so stali na tem shodu tržaški Slovinci, katerim se je takrat jasno namignilo, da nimajo ničesar iskati v Ljubljani, češ da so prišli na shod kot nepoklicani gostje. Njih si s tem sicer narodni stvari nismo odtujili, saj vidimo, kako požrtvovalno opravljajo narodno delo. Vso važnost so ljubljanski rodoljubi pripisovali domačemu prepiru, katerega niso resno mislili odpraviti. Uverjeni smo namreč, da bi nikoli ne prišlo do toli globokega razdora obeh strank na Kranjskem, ako bi se pojedine osebe ne žalile in ne napadale javno tako po nepotrebnem. Uprizorila se je osobna, a ne stvarna politika.

Prišel je l. 1892. I slovenski katoliški shod v Ljubljani. Res plemenita ideja, združiti jedenkrat na vseslovenskem shodu v središču Slovenije rodoljube, ako bi zopet osobno uprašanje ne bilo kalilo složnega delovanja. Do solz so bili ginjeni poslušalci, ko je osiveli rodoljub preč. g. prelat dr. Čebašek stopil na govorniški oder in z glasom iz dna srca prihajajočim prvi pozdravil zbrane poslušalce: „Zato proč z razporom, na grob razpora pa postavimo sveti križ znamenje vere in ljubezni, sprave in zmage“. Žal, da se te besede niso uresničile! Stalna komisija, ki bi imela to plemenito idejo gojiti, ki naj bi ublažila in skušala poravnati nasprotje, ni bila kos svoji nalogi. Ne vemo, če se je v teku 4 let le jedenkrat sešla! Še nesrečnejši je bil izvrševalni odsek. Sadu njegovega delovanja ni nikjer opaziti. Plemenita ideja združenja izginila je takoj po shodu, nastala so osobna uprašanja, osobni prepiri netil se je po časopisih in uzkipel je do duševnih proizvodov sedanjih dni, katere Stritar tako ostro, a resnično označuje. Ne združili, ampak razdružili so se Slovinci še bolj, kakor poprej, in nobeden obmejnih Slovincem se ni več zmenil za Ljubljano. Izvenkranjski Slovinci bi že naj-

raje zavarovali mejo proti Kranjskem, kakor da bi pri nas kaka kuga razsajala. Tako je torej I. slovenski katoliški shod ostal — na papirju. Tako godilo se je tudi „shodu zaupnih mož“. Narodna stranka, ki je sklenila ravnati se po sprejetih resolucijah, odtujila se je popolnoma programu, ali bolje rečeno osebe, katerim se je izročilo vodstvo, niso se menile po shodu več za idejo združenja. In vender je tako malo razlike med resolucijami I. slovenskega katoliškega shoda in resolucijami shoda zaupnih mož! Le malo dobre volje, manj osobnosti, manj zaljubljenosti v samega sebe, in jedinstvo bi se gotovo doseglo.

Namesto stvarnih razlogov in uprašanj silile so osobnosti na površje. Članek, spisani v jednom, kakor drugem listu, od kake uplívne osebe, ki se je čutila razžaljeno, prišel je na rovaš vsej stranki, ki se je na umeten način razburjala in hujskala proti drugi. V tem mejsebojnem ljutem osebnem boju smejal se je in se še smeje — Nemeč, ki se gotovo ne veže na svojo škodo bodisi s „katoliško narodno“ ali pa z „narodno“ stranko. V tem ljutem boju peša vera, ker se strasti uzbujajo, kjer je vladala mir in sloga. Do zadnjega sela na Kranjskem sega že razkol, ker tako hočejo osebe, stoječe na čelu strank.

Tako ne more iti dalje, ako nočemo, da se Kranjska popolnoma odtuji ostalim slovenskim pokrajinam; ako nočemo, da pridejo življi na površje, ki bodo zatajili zaradi osebnih koristi in časti narod. Nenaravna zveza narodne napredne stranke z Nemci v deželnem zboru kranjskem brani jej segati čez meje ožje svoje domovine. Mi pa mislimo, da je zjedinenje z vsemi Slovinci več vredno za našo stvar, nego zjedinenje kranjskih Slovincem z Nemci. Od prve zveze imajo korist vsi Slovinci, od druge pa nobeden Slovenec.

Pogajanja med obema strankama v Ljubljani se vrše. Odkritosrčno pozdravljamo ta

Odlomek iz naše stare zgodovine.

Dragi čitatelj „Slovenskega Lista“, stopiva za nekaj sto let nazaj v našo slavno zgodovino. Žalostni časi so bili tedaj, in le čuditi se moramo mi pozni unuki naših takratnih pradedov, da se je v onih časih naš narod rešil in uzdržal in se ohranil za bodoče veke navzlic vsem nevarnostim zunanjim in notranjim. Hvala Bogu, danes je vse drugače. Popoln mir, uzorno bratoljubje nas je pripravilo do nerazrušne složnosti in do nepremagljive moči, saj smo si dobro zapomnili in dejanski izkusili zlati Salustijev rek „concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“, kar bi se pošteno slovenski povedalo „Sloga jači, nesloga tlači“! Nevarnosti ni več od nobene strani; tujci se za mejo tišče; le od daleč se nam udano poklanjajo, boječ se malodušno nas mogotcev. Doma nam gre vse po godu; vse nam cvete in rodi: vera, slovstvo, umetnost razvijajo se uzporedno in se lepo uje majo; najuzornejša morala vse javno in zasobno življenje preveva; sploh smo na vrhuncu svojega življenja. In če pa še pomislimo, da nam je zagotovljena dolgotrajna in slavna bodočnost, potem se moremo lahko veseliti, in, če treba, celó

malce pospati. Saj nič nas ne moti, nič nas ne skrbi.

Toda pustimo vse to; ker ni mi namen govoriti o sedanjosti, pač pa Slovincem podati malo črtico iz žalostnih davnih časov. Saj ko je človek brez vsake skrbi, vesel in zadovoljen, rad premišlja pretekle grenke trenutke, bodisi iz svojega osebnega, bodisi iz narodnega življenja.

Torej žalostno, jako žalostno je bilo v onih davno minolih časih! Nikoli ni bilo še tolike zmote in nesloge med Slovinci. Zdravi Um, sit njihovega večnega prepiranja, kričanja, zmerjanja, zalezovan na vse načine, sovražen in preganjan je komaj živ pete odnesel izmed razdraženega naroda in se nekam skrtil v temne lesove v gorah.

Ko nekoč ondu po neki gošči tava ves zamišljen in užaljen, evo mu nenadno naproti davne prijateljice, čestite dame Sloge! Iznenajena podasta si roke, in po prvem presenečenju se takoj med njima razvije naslednji dvogovor, o resničnosti katerega nam svedoči dobro ohranjena in na vse mogoče pretege pristna listina iz omenjene dobe. Evo ga!

„Kako, kako? Vi tukaj, blagorodna gospa Sloge?“ začel je Um

„Jaz sem dušoj i telesom, kakor vidite, gospod Um“

„Pa zakaj ste zapustili bedno domovino, kadar jej je bilo najbolj treba vaše navzočnosti?“

„Ala, ste čudni! Kako mi je bilo obstati med ono besnečo druhaljo brez vas, našega prvega voditelja? Ušla sem precej za vami in dolgo sem vas iskala tu in tam, dokler nisem zašla sem gori in vas tu slučajno dobila.“

„Pa kaki ste! vsi raztrgani in razpraskani. Brez zamere, jedva sem vas spoznal.“

„Ne čudim se! kadar ste vi ubežali, ljudje so kar s kamenjem za menoj tekli. Ujeli so me in trpinčili na vse načine, dokler me niso polumrtve pastili na sredi pota; jedva sem se za vedla in se spravila na noge, da ubežim.“

„Oh sramota! No, usedite se na ono posekano deblo. Uprašal vas bom, kar mi stoji najbolj pri srcu. Že dolgo me ni doma; kaj delajo Slovinci po mojem prognanstvu?“

„Lehko si mislite; vse vprek kriči in se zmerja, in se za lase vlačí, da je veselje.“

„Oh, kaj si jih niso še izpulili? Bogme, osorej morajo biti že vsi plešasti.“

„Ne vsi, veste, da resnico povem; nekateri se ne mešajo v borbo; kar na strani stoje in tožijo revčki in si želé vašega povratka. Oni dan, ko so morale lepe Lastnosti zbežati, vaši sorodnici Treznost in Zmernost sta dobili zavetja ravno pri teh miroljubnih ljudeh.“

korak in želimo, da se resnično zjedinita stranki. Obmejni Slovenci so takisto z veliko radostjo zaslišali glas o prepotrebem združenju. Pogajanja se vrše in čujemo, da se obe stranki zjedinita; vsaj vse kaže, da so naše nade upravičene. In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus vero charitas.

Jugoslovanski klub.

Kot najlepši dar za božične praznike došel nam je s Primorskega glas, da je politično društvo „Edinost“ izdalo izjavo, s katero oduševljeno pozdravlja združenje slovenskih in hrvaških poslancev v jugoslovanski klub. Malone v istem času so pouzdignili svoj glas za jugoslovanski klub slovenski obrtniki v Ljubljani; upajmo, da tudi ostala politična društva slovenska nastopijo isto pot. Izjava političnega društva „Edinost“, priobčena v „Edinosti“, slove:

Z ozirom na izjavo hrvaških in slovenskih poslancev v državnem zboru od dne 26. novembra 1896., da je namreč ne samo mogoče, ampak tudi velepotrebno, da se v novi zbornici poslancev osnuje parlamentarna skupina, ki bi solidarno zagovarjala, branila in pospeševala ukupne politične in narodnogospodarske interese našega naroda; z ozirom na to, da se po isti izjavi prepušča vodstvom političnih strank v pojedinih pokrajinah naših, da oživetvoré davno že zaželjeno in zahtevano težnjo vseh neodvisnih rodoljubov v slovenskih in hrvaških pokrajinah,

izjavlja politično društvo „Edinost“, kakor politični voditelj Hrvatov in Slovencev v teh pokrajinah naših:

1.) da z največjim oduševljenjem pozdravlja ta prvi korak, ki so ga storili slovenski in hrvaški poslanci v zbornici poslancev za ustrojitev posebne hrvaškoslovenske parlamentarne skupine;

2.) da bode delovalo z vsemi silami na to, da pride v zbornici poslancev do jugoslovanskega kluba, ali vsaj do hrvaškoslovenske skupine; da bode o bodočih državnozbornih volitvah v svojem področju zagovarjalo in podpiralo samo tiste kandidate, ki se že v naprej obvežejo s pošteno besedo, da nastopijo z vso odločnostjo za oživetvorjenje rečenega kluba ali skupine ter da sami stopijo v to skupino;

3.) da se pozivajo vse slovenske in hrvaške politične stranke, da zasnujejo svoje delo za oživetvorjenje jugoslovanskega kluba, oziroma hrvaškoslovenske skupine v zbornici poslancev.

V Trstu dne 20. decembra 1896.

Predsedništvo političnega društva „Edinost“

Tajnik: Maks Cotič.   Predsednik: Matko Mandić.

* * *

Tržaška „Edinost“ se raduje združenju hrvaškoslovenskih poslancev; raduje pa se tudi temu, da narod hrvaški in slovenski to združenje oduševljeno pozdravlja, in omenja:

Dolgo že, dolgo ni bilo take harmonije v mišljenju in čustvovanju med narodom in njega zastopniki! — Slednjič, slednjič — tako nam je usklikalo srce — se je vender odtajal led in ž njim so se tudi odtajala ledena slovenska srca; slednjič je vender pala mrena s slovenskih oči in je zmagalo spoznanje, da po dosedanji poti nesloge ne smemo dalje, da ne smemo nadaljevati nezmisljenega boja za fantomi. Kajti le prazna nada je to, le prazen lov za srečo slepilno je to, dokler si domišljamo, da nam pomorejo drugi, ko si nočemo pomagati — sami! Mi, katere nas spaja ali bi nas moral spajati ukupni, resnični interes, mi smo le rezonirali med seboj in nismo imeli drugega posla, nego da je jedna slovenska skupina podirala, in če že ne podirala, pa vsaj sumnjičila to, kar je hotela sezidati druga. Tako je jeden slovenski rodoljub paralizoval in uničeval delo drugega rodoljuba. Taki smo bili doma in ta domača nezložnost je odsevala tudi v delovanju zastopnikov naroda v državnem zboru.

In tako je bilo, ker ni moglo biti drugače: rabil nas je ta in oni, ali spoštoval — nikdo. Mi smo služili drugim, a plačila za naše službe ni bilo od nikoder. Žoga smo bili v rokah onih, od katerih smo se nadejali pomoči. — Nadejali, dobili je nismo nikdar! Nadejali smo se pomoči od drugih, ki ne morejo čutiti z nami, ker niso — naši! Bili smo v tej zmoti, ker smo čisto pozabili na pogovor: Pomagaj si in potem ti pomore tudi Bog! Opravičena pa je tudi mala varijacija: Pomagaj si sam, ako hočeš, da ti pomorejo drugi! Kdor ne zna hoditi po svojih nogah, ta ne imponuje nikomur; le močni ima močnih zaveznikov! Narod pa je močan le tedaj, ako je zložen vsaj z ozirom na one točke svojega programa, ki so temeljni vogli njegove bodočnosti, njegove ekzistencije. Močne stranke imajo vedno močnih zaveznikov. Ne mislimo tu le na število, stranke so močne še le po duhu, ki veje v njih. Odločnemu, energičnemu, samozavestnemu človeku se vsakdo rad pridružuje. Istotako je s strankami v parlamentarnem življenju. Stranke, ki vedo, kaj hočejo; ki so jedine v tem, kar hočejo, in ki tudi kažejo zaresno voljo za dosego tega, kar hočejo — take stranke so spoštovane. Spoštovane stranke dobivajo lahko zaveznice. Naša hrvaškoslovenska delegacija ni bila spoštovana do sedaj; ni mogla biti, ker je bila slaba in šibka; a šibka je bila, ker ni bila zložna, ker ni bila jedina niti glede temeljnih točk narodnega programa, in ker so vse njene akcije bile slika žalostne razcepljenosti. In ker ta slovenskohrvaška delegacija ni bila zložna, in ker je bila šibka vsled tega; ker je vse njeno nastopanje vsled medsebojnega nesoglasja nosilo

znake impotence za vsako resno in pozitivno borbo, imela je pač tu pa tam na svoji strani kakega — izkoriščevalca, pravih, resničnih, dobrohotnih prijateljev pa skoro nikjer! Ali da se razumemo. Mi nočemo napadati posamičnih poslancev, mi sodimo le ensemble, ukupnost. Vemo, da posamični slovenski in hrvaški poslanci uživajo veliko spoštovanje pri različnih strankah. V čast je to njim in njih volilcem! Ali ves ugled posamičnikov ne zmore ničesar, ako nedostaje ugleda ukupnosti! Ne pozabimo nikdar, da v parlamentarnem življenju — bodisi v razmerju do vlade, ali pa razmerju do strank — tehtajo le krepka volja, moč in zmožnost za modro izkoriščevanje nastajajočih in menjajočih se situacij, nikdar pa zgolj osobne simpatije. Najmodrejši zastopnik in najbistrejši duh je obnemogel, ako nima za seboj celote, na katero bi se opiral.

Naše globoko uverjenje je to, da bi bilo že vse drugače tudi z nami Slovenci in Hrvati, da je delo naših zastopnikov vsikdar bilo jednotno, samozavestno in primerno postavljenemu si cilju; da je imelo na sebi znak tiste zanesljivosti, doslednosti in logike, ki uzbujajo spoštovanje pri nasprotniku in zaupanje pri prijatelju. Ponavljamo in ponavljamo: politika hoče računati s činitelji in dejstvi, a beseda brez dejstev ostaje vedno le beseda!

Z veseljem beleži „Edinost“ vest, da se tudi v Ljubljani obe stranki pogajata. Prešinja jo strah in zato svari rodoljube:

Dal Bog, da pokažejo dejstva, da je bil neopravičen naš strah. To pa rečemo že danes javno in slovesno, da gorje onemu, ki bi v svoji frakcijski trmi hotel preprečiti dosego velikega in toli zaželenega cilja: pred vsem narodom mu pritisnemo na čelo Kajnovu znamenje! Tu ne velja noben izgovor, niti o „veri, ki je v nevarnosti“, niti o „klerikalnem zmaju“, katerega hoté po vsej sili pobijati nekaterniki. Tu je na dnevnem redu domovinska stvar, življenska korist, bodočnost naroda slovenskohrvaškega.

Mi ne obsojamo brezpogojno cepljenja v različne stranke v narodu slovenskem. Saj nismo tako kratkovidni in najivni, da ne bi vedeli, da niti ni mogoče drugače. Ali, o gospoda, kakor v vsakem drugem narodu, tako je tudi v nas toček, ki nas spajajo. Tudi drugod je klerikalcev in liberalcev, ali to cepljenje se drugod ne dotika narodnih idealov.

Pretrgane so vezi med sv. Stolico in oficijalno Italijo in nikdo ne more niti ugibati, kedaj se vsaj ublažijo odnošaji! Navskrižje je toliko, da je bode mogla poravnati le kaka — katastrofa. In vender! Tudi Levu XIII. ustrepetalo je srce v britki belci, ko je domovina italijanska krvavela vsled hude nesreče. Tudi Levu XIII. je zaiskrilo — čutil se je Italijana! Ta veliki in prosvjetljeni mož, ta uzor modrosti, pokazal je v kritičnih dneh na sijajen nači, da ga čut ro-

„Ali ni človeka, da bi svoj glas oblastno nad vse pouzdignil, da bi znal razmotati zmedeno štrono slovenskega uprašanja, da bi se postavil na čelo celemu narodu kot njegov voditelj in pravi oče?“

„Teška naloga, verujte; celó nemogoča po vašem prognanstvu. Tako je vse zmešano in vse našemljeno, da živi krst ne more spoznati, kje je vir in začetek vsega zlega. Resnico je Zaslepljenost strašno porázila. Zmota, ta večna pijanka, razsaja in kriči po vseh ulicah in trgih, da človek oglušen že ne zna več, kje ima glavo!“

„No, kaj mi vse pravite! A oni, ki so me pregnali?“

„Oni? Preganjajo nadalje vse, kar vam utegne biti še udanega. In pa kako se sleparijo med sabo! Pa naj se! Žal, da sleparijo narod! Ker marsikdo po vas pouprašuje, glejte sleparjev! Jedni in drugi se ustijo na vse pretege, da ste se zatekli k njim in da pri njih gostujete. In to pravijo radi tega, da bi lehkoverce s seboj potegnili in ž njimi pomnožili svoje vojne rede. Ali si morete misliti grše nesramnosti?“

„Kaj pa kaj naše sovražnice Slavohlepnost, Samopašnost, Preuzetnost, Trma in — compagnia bella?“

„Tega uprašate! Nikoli jih nisem videla tako lepo rejenih in tako samooblastno se kretajočih. Njim je vse dovoljeno, vse se jim klanja; one pa z obzirom na svoje posebne privilegije popolnoma brezskrbno pohajajo od jednega do drugega taborja. Boga mi, kraljice so!“

„In kdaj bo konec vsemu temu?“

„Če vi ne veste, jaz še menj.“

„Meni se vse zdi, da ga ne bode, dokler se vsi ti politični razbojniki ne pobijejo do malega z medsebojnimi borbami. Čakite, še to vas uprašam: kaj dela Napredek?“

„Ha, ha, ha! Napredek? Že od začetka so ga poslali nekam v toplice čez mejo. Zdravniki trde, da mu za sedaj slovensko podnebje škoduje.“

„Kaj pa Rodoljubje?“

„Umorili so ga že pri prvih izgredih.“

„A Vera?“

„Peša dan na dan. Doktorji imajo vse drugo po glavi! V naglici so zgrešili način zdravljenja in Veri je vedno huje.“

„Ne zamerite, če vas nadlegujem s tolikimi uprašanji. Narodni Ponos in Dostojnost, kje sta zdaj?“

„Pod mrzlo zemljico. Requiescant in pace!“

„A Sram, kaj dela?“

„Oh, ne znate? Zdobila sta se z Nesramnostjo in poročila sta se!“

„A za Boga milega, gospa! Ali ste se zakleli, da mi hoste dajali nalašč le žalostne novice? Nič lepega mi ne znate povedati?“

„Rada bi vam, ali kaj? Nič ni!“

„Kaj pa sovražni nam sosedje?“

„Roke si radostno manejo, smejejo se in se brezbrizno in brezobrazno pomikajo čez meje.“

„A naši stražniki ob mejah?“

„Vsa čast jim, ker so je vredni! Ali sovražniki so mogočni in mnogo jih; in pa še v naši sredini imajo prijateljev malih in velikih, neznatnih in imenitnih, Boga mi! A naših stražnikov ob mejah je malo, in še ti nimajo zaslonbe v središču. Uzdržuje jih osobna hrabrost in požrtvovalnost; a koristilo ne bode nič, če ne pride pomoč. Kaj si nisem trudila, da bi jim s sestro Edinostjo na pomoč pritekla? A kaj? Kjer je bilo najmanj pričakovati, stepli so naju in spodili. Z nama je pobegnila tudi Moč, pa je skoro opešala in nekje na potu nevarno zbolela. Edinost je tudi nekam zabredla, tako da smo se se vse razpršile.“

„Oh, Bog moj, kam smo prišli! Ko bi vsaj bilo mogoče povratiti se v domovino! A temu se ni nadejati tako hitro. Bolje, da počakava, dokler ne pridejo naju iskat sami.“

doljubja spaja tudi z onimi, ki so Cerkev Njegovih storili toliko krivice. Taka je moč narodne ukupnosti, moč narodnih idealov!

Konečno omenja „Edinost“, koliko moč ima vsled svoje organizacije in discipline poljski klub, in završuje z besedami:

Z uzgledi smo dokazali torej, da združenje v jedinstven klub je potrebno in možno. Ali si bodo slovenske stranke res hotele zatiskati oči pred to potrebo? Ali si bodo res hotele mašiti ušesa, ko jim važni dogodki trkajo na vrata! Ne, človek ne veruje rad v to, česar se boji! In tako tudi mi nočemo črtati črnih slik na steno, ampak izražamo rodoljubno nado — nado, ki napolnjuje vsa čuteča srca slovanska —, da se tudi stranki na Kranjskem, četudi varuj svoj stališči, odzoveta pozivu v izjavi hrvaških in slovenskih poslancev in ustvarita pogoje za bodoči jedinstveni klub.

Ako bi nas pa vender prevarila ta nada, potem pa naj se oglasi narod sam! Narod uzemi potem vodstvo in poveljstvo v roko, potisni v stran stranke, ki niso hotele razumeti svoje korisnosti, in stori tako, kakor obeta politično društvo „Edinost“ v svoji gornji izjavi: voli samo takih poslancev, ki se obvežejo že v naprej s pošteno besedo, da nastopijo z vso odločnostjo za oživitvorenje toli zaželjene jedinstvene skupine Jugoslovanov v parlamentu avstrijskem v prestolnici dunajski!

Sedaj imajo besedo stranke. Ako pa pokažejo leté, da se ne morejo pouspeti na višino svoje naloge, ker jih tiščita k tlom strasti in zavisti, potem se oglasi ti narod slovenski hrvaški: Tako hočem, tako boji, ker hočem živeti resnično narodno življenje, kakor spoštovan član v koncertu narodov avstrijskih!

Izvorni dopisi.

Od Vrbskega jezera. 20. decembra. (Za novo leto). Vsak priden gospodar napravlja svoj račun ob koncu leta, da vidi, koliko je napredoval ali nazadoval. Če je izračunal, da je kaj prigospodaril, je vesel in gleda s tem večjim zaupanjem v bodoče leto; če pa je našel, da je ostalo vse pri starem ali da je zagospodaril, ne obupa še, marveč pridene, kar nedostaja, in se nadeja, da bode v prihodnje bolje. Ravno tako bode napravljaj „Slovenski List“, dasi je le malo časa zahajal v slovenski svet, svoj račun in videl, da ni nazadoval in se ni zastoj trudil. Zanimanje zanj je gotovo po vsem Slovenskem.

„Usiljevati seveda se ne moreva. Bože moj, kako bi se rada povrnila v narod!“

„Oh, milostna! nama ne ostaje drugega za sedaj, nego plakati za domovino, a zraven životariti po gozdih in čakati boljših dni. Morda se vender v kratkem na bolje obrne. Že same stranke morajo biti trudne in site pregrešnega boja. Veste kaj? Dočim bodete vi počivali nekoliko, jaz se pritihotapim do naroda, da vidim, pri čem smo. Govoril bodem z nekaterimi znanici, in če bode mogoče, sporazumeti se in kaj dobrega načrtati in osnovati, sporočim vam takoj. Dvojim sicer, a vender skušajmo.“

„Hvaležna vam bodem do konca dni, ako me zopet spravite med narod!“

„Najbolj se bodem sam veselil, če mi kaj po sreči pojde. Ako me bodo poslušali, Boga mi! Vi hote zopet kraljica. A zdaj moram iti zopet pogledat malce, kaj in kako. Počakajte tukaj. Žal, da vam nimam kaj ponuditi, ni stanovanja, ni jedila, ni pitja! Sam moram po divje v hosti prebivati, in le po sreči dobim kakov divji sad in kako sladko korenino, da ne poginem gladu. Dovolite, milostna gospa! Sreča vam bodi mila v tem času. Na svidenje! Bog in narod!“

„Da se skoraj v boljših razmerah vidimo! Bog in narod!“

Do tukaj listina. Nič ne pravi, kako se je godilo nadalje; a mi lahko sklepamo, da so blage namere zdravega Uma imele najlepši uspeh. Saj hvala Bogu, narod je srečno prestal one hude čase, in mi smo še na nogah, zdravi, čili, složni, da je veselje. Minimus.

zlasti pri nas Slovencih, ki stanujemo ob begovih Vrbskega jezera, veliko; saj tu vsak naobražen Slovenec, bodisi iz posvetnega ali duhovskega stanu zatrjuje, da je dober, da celó potreben za naše sedanje žalostne razmere. On piše v lepi slovenščini, nauduševalno, prepričevalno in potegoval se bode, kakor zagotavlja, tudi za slovenske trpine ob mejah slovenskih — dá še več za slogo med Slovenci. Želeti je le, da bi večkrat k nam dobajal in da bi ga za naprej vsi, ki količkaj premorejo, poleg našega ljubega „Mira“ podpirali. Bliža se novo leto in ponuja se prilika, da v dejanju pokažemo, da se zavedamo prave slovenske, slovanske zavesti in smo nauzeti istega duha, ki blaži, naudušuje in zjedinjuje. Podpirajmo ga! Slovenci vsi popustimo domači osobni prepričanosti in poprimimo se resnega dela za celokupni slovenski narod — za združeno Slovenijo! Ti pa, dragi nam „Slovenski List“, drži zastavo, kateri si prisegel, kvišku! Delaj dalje, četudi v nesrečnih in žalostnih časih. Slovani smo bili trpini in smo še sedaj, pa ne obupajmo. Tudi naše rane jamejo počasi celiti. Naj bi se pisalo, govorilo, sklepalo ali delalo kakor drago; ne obupajmo, kajti prihodnjost — ta je naša. —k.

V Gorici. dné 28. decembra. (Shod v Kojskem). Včeraj, na tretji praznik, imelo je politično društvo „Sloga“ volilni shod v Kojskem, kateri se je namerjal napraviti že za Badenijevega pohoda na Goriško. Tega shoda so se naši Brici že dolgo veselili, zato pa se je tudi izvrstno obnesel. Ljudstva je prišlo od vseh strani toliko, da niti polovica ni mogla v dvorano, kjer se je shod vršil. Nikdo ni pričakoval take udeležbe, katera je pač veselo znamenje, da se naša Brda povsem zavedajo svoje narodne dolžnosti in katero dolžnost bodo tudi brez-pogojno izpolnjevala pri bodočih volitvah za državni zbor. Na shodu je poročal dr. Gregorčič v imenu obeh državnih poslancev o svojem delovanju na Dunaju, kar so navzočniki ne le odobraval, ampak tudi s hvaležnostjo na znanje uzeli. Nato so govorili še: Poslanec Berbuč o volitvi v peti volilni skupini, E. Klavžar o sadjarstvu in dr. H. Tuma o občinskih in sodnih razmerah. Posamezni župani, učitelji in drugi predložili so potem poln koš želja in prošenj na mizo pred državnim poslanca, in sicer se tičejo prošnje največ prometnih zvez in cest in pošte. Kojsko je bilo v zastavah, župan in nešteto ljudstvo z godbo pozdravilo je došla poslanca.

Z Gorenjskega piše nam odlični rodoljub: V 2. številki Svojega cenjenega lista vabili ste nas, da priredimo poseben gledališki vlak v Ljubljano. Malo časa potem smo res prihiteli k predstavi „Gorenjskega slavčka“. Ali mrzlo je bilo v Ljubljani — mrzlo! Prosil se je, kakor sem čul, odbor ljubljanskega „Sokola“, da nam prepusti za dotični večer svojo obširno telovadnico in da se ondi po končani gledališki predstavi uprizori večji prijateljski večer, kjer bi prišli skupaj z vsemi narodnimi slojevi ljubljanske družbe in kar bi bilo posebno uspešno za zastopnike prostega ljudstva, ki so se nam pridružili v lepem številu. Starosta „Sokola“ dr. Ivan Tavčar pa se na našo prošnjo ni oziral in baje niti ostale člane odbora o njej ni obvestil. Bili smo torej razkropljeni na vse vetrove — leta 1896, ko smo si dogradili v Ljubljani takozvani „Narodni dom“. Tako se ravna s slovenskimi gosti v slovenski Ljubljani! Kadar prihitite ljubljancje med nas, sprejemamo vas vse drugače . . . Ali se še čudite, gospod urednik, da tudi pri nas postaje mrzlo — tako strašno mrzlo?!

Opomnja uredništva. Došlo nam je še več sličnih pritožeb. Iz vseh pritožeb pa se vidi, da naš vrli „Sokol“ kot društvo nima na tem nobene krivde. To omenjamo že naprej radi tega, da se nam ne bi očitalo, da „napadamo“ „Sokola“.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

Dne 28. decembra 1896. sešli so se nekateri deželni zbori v kratko zborovanje.

Deželni zbor kranjski imel je le jedno sejo. Polanec Murnik je predlagal: Visoki deželni zbor izvoli skleniti: V pokritje nedostatkov pri deželnem in normalnošolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1897. leta naprej do onega časa, ko se priklade za leto 1897. konečno veljavno ustanove, ravno tiste priklade, ki so se pobirale leta 1896, in sicer:

a) za deželni zaklad:

1. 40% na doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

2. samostojne naklade:

a) od porabe likêrjev in oslajenih opojnih tekočin brez razločka na stopinjo alkoholovine po 15 gld. od vsakega hektolitra;

b) od porabe vseh drugih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra po 30 kr. od vsake hektolitrske stopinje;

c) od vsakega hektolitra porabljenega piva brez ozira na stopinjo alkoholovine v vsi deželi po 1 gold., in sicer pod določenimi pobiralnimi pogoji.

3. 30% na doklada na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred.

b) za normalnošolski zaklad:

10% na doklada na polni predpis vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred.

Poslanec dr. Tavčar je predlagal, naj se predlog deželnega odbora premeni tako, da bode proračunski provizorij veljaven do 30. aprila 1897.

Pri drugem in tretjem branju sprejela je zbornica soglasno predlog, da se dovoli začasno pobiranje deželnih priklad in deželne naklade z dr. Tavčarja izpremembo.

Poslanci dr. Majaron, dr. Žitnik in tovariši so predlagali nujno:

Visoki deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da o uprašanju zastran uredbe direktnih volitev v kmetijskih občinah in primernega znižanja volilnega cenzusa potrebno poizve in o tem koj v prihodnji seji deželnega zbora predloži primerne nasvete. Predlog se je sprejel.

Poslanec grof Barbo in tovariši so predlagali, naj se deželnemu odboru naroči, da prouči uprašanje, če bi kazalo ustanoviti v Ljubljani deželno skladnico za kmetijske pridelke, in naj o tem poroča v prihodnjem zasedanju.

Nato so bile volitve v razne odseke in so bili voljeni:

V finančni odsek: dr. Papež (načelnik), dr. Schaffer (načelnikov namestnik), pl. Langer, Luckmann, baron Schwegel, Murnik, Višnikar, Hribar, dr. Žitnik, Povše, Kalan, Modic.

V upravni odsek: baron Lichtenberg (načelnik), dr. Tavčar (načelnikov namestnik), baron Wurzbach, pl. Langer, grof Barbo, dr. Majaron, Lenarčič, Povše, Jelovšek, Pakiž, dr. Papež, Globočnik.

V odsek za letno poročilo: Grasselli (načelnik), Ervin grof Auersperg, (načelnikov namestnik); pl. Lenkh, Pfeifer, Ažman, Lavrenčič, Schweiger, Kersnik, Perdan.

Deželni zbor goriški.

Iz Gorice se nam poroča: Naš deželni zbor je imel danes zjutraj po sv. maši ob 10. uri svojo prvo in za letos zadnjo sejo. Na dnevnem redu bila je le jedna točka, namreč proračunski provizoriji za prve štiri mesece leta 1897. Deželni glavar je pozdravil došle poslance v daljšem govoru, v katerem je poudarjal, naj bi stranki koncilijantno postopali med seboj, kar bislovenski poslanci srčno želeli, ako bi bilo to z nekaterimi življenjski nasprotne stranke mogoče. V tej seji stavili sta se tudi dve interpelaciji, prva radi prometnih razmer na ozemlju med Sočo in avstrijskoitalijansko mejo v kanalskem okraju, in druga o takozvanem „agro monfalconese“, ki postaje prava nesreča za našo deželo. Vlada in dežela sta dala tem zasobnikom že 600.000, do 700.000 goldinarjev, a sedaj se ne vidi niti delo niti denar, in sedaj hoče vlada zopet dati onim zasobnikom 880.000 goldinarjev, a vsa druga dežela naj potem trpi in gleda, kako ginejo tam tisočaki v vodo in nepoklicane žepe.

Iz državnega zbora.

(Izvorno poročilo.)

Proračun ministerstva za bogočastje in uk.

Pred božičnimi prazniki sta prišli v zbornici na razpravo še dve poglavji, namreč: „centrala“ in „bogočastje“. Pri prvem poglavju je najprej govoril moravski poslanec Tuček. Dokazal je, da se moravskim Čehom v narodnem oziru ne godi dosti bolje, kakor nam Slovencem. Zaradi neke malenkosti jim je namestništvo razpustilo posojilnico v Prosnici, katera je uzdrževala češko zasobno realko. Prišlo je vsled tega tudi 200 družin na beraško palico. Štiri srednje šole morajo Čehi uzdrževati ob svojem, ker uzdržuje dežela 13 nemških in le 4 češke srednje šole. Zahteval je poslanec, da vlada ustanovi na Moravskem češko vseučilišče in češko tehniko, ker je dovolj dijakov in imajo Čehi v deželi večino.

— Spodnjetirolski poslanec Campi je pa tirjal novo vseučilišče na italijanskih tleh. Pokazal je v svojem govoru tudi uzajemnost s primorskimi Italijani. Badeniju se je najbrž posrečilo, da združi v zbornici ne le slovenski, ampak tudi italijanski živelj v poseben klub. Tako bode imel za južne dežele v rokah dva vajeta. — Poslanec dr. Schücker je tožil, da nimajo Nemci na Češkem čisto nemškega bogoslovnega semenišča in da jim zato nedostaje nemških duhovnikov. Sicer je pa pozabil povedati, da napadi liberalcev na duhovščino niso mogli biti vaba za ustovp v semenišče nemškim mladeničem, ki lahko dobivajo druge lepe službe v nemških in slovanskih krajih. — Naučni minister baron Gautsch je rekel, da se ne bode ustavljal ustanovitvi češkega vseučilišča za Moravsko. Italijani pa imajo že svoje usporedne stolice na vseučilišču v Inomostu, a so kaj slabo obiskovane, ker dijaki rajši gredo na vseučilišča v Italijo, kakor v Inomost. Prosil je minister, da naj se šolsko uprašenje sploh pusti nekoliko v miru. — Posebno pozornost je vzbudil govor opata Treuinfelsa pri vseh poslancih. Kot glavni govornik je on najprej okrcal nekatere nasprotno poslance, potem je pa zmerno, a s strogo katoliškega stališča prav dobro govoril o potrebi katoliških šol, v katerih naj se nadaljuje domača uzgoja katoliških otrok.

Na Dunaju je pereče uprašenje o štolnih pristojbinah. Že dan poprej se je bila po mestu raznesla govorica, da bode poslanec dr. Kronawetter namesaril v zbornici dunajske duhovnike, ker se pri zaračunjenju štole ne drže starega Jožefinskega patenta. Ta poslanec je znan sovražnik kmetov in duhovnikov. Govori zanimivo in dela figuro kakega proroka iz starega zakona. Le to smolo ima, da nima nobenega somišljenika v zbornici. Ker je pri točki „bogočastje“ že večkrat pokazal svojo modrost, niso se letos poslanci dosti zmenili za njegovo razkladanje o uredbi duhovskih plač. — Poslanec dr. Scheicher je razvil uprašenje o štolnih pristojbinah bolj na drobno in omenil, da bi bila cerkev ta in druga jednaka uprašenja že davno uredila, ako bi se toliko ne umešavala država. Ogri so bili tako neumni, da so še matrike izročili posebnim državnim uradnikom. Obljubil je, da bode obširneje govoril pri razpravi o kongru. — Poslanec Spinčić je razkril naklepe Italijanov, ki bi radi vladali po vseh cerkvah v Trstu in Istri. V malem semenišču je med 61. gojenci 60 Italijanov, a le 1 Slovan, ker Slovanov pod škofom Flappom v zavod ne sprejemajo. Našel je tudi celo vrsto duhovskih prošenj, katere zadržuje namestništvo, da se ne rešijo. Ministerski zastopnik je med Spinčićevim govorom počel mnogo papirja z beležkami o zaostalih prošnjah, tičočih se cerkv.

Razprava o proračunskem provizoriju.

Ker se pred novim letom še ni potrdil proračun, želela je vlada dovoljenja, da sme v januarju 1897 pobirati davke. Začela se je tedaj zopet neka splošna proračunska debata pri točki provizorij. Poslanec Pernerstorfer se je hudoval nad oblastnim postopanjem okrajnih glavarjev na Gališkem in izrekel upanje, da bode nova zbornica precej zahtevala splošno volilno pravico. Poslanec Schlesinger je govoril o valut. Dr. Šamanek je očital Badeniju, da

podpira Nemce in zatira Slovane. Poslanec Biankini je vrnil dr. Borčiću ljubeznivosti, češ da je bil izvoljen s pomočjo bajonetov. Opisal je v živih barvah grozne silovitosti, katere se uganjajo v Dalmaciji pri volitvah zoper stranko prava in na korist vladni narodni stranki.

Provizorij je zbornica uzprejela in rešila potem še več zakonskih načrtov, med katerimi je za kmete posebno važen zakon, da bodo v prihodnje ceneje dobivali živinsko sol. Nato je predsednik zaključil sejo in začeli so se razhajati poslanci, voščoč si vesele praznike.

Ker se mudi, bode prihodnja seja že dne 4. januarja, dasiravno praznujo Grki, ki so 13 dni zadaj, tačas še svoje božične praznike. Pri srednjih šolah bode govoril poslanec dr. Ferjančič in pri ljudskih šolah poslanec Koblar.

Važni dogodki.

Hrvaški sabor pečal se je pretekli teden z deželnim proračunom. V teh sejah so poslanci vseh opozicijskih strank zopet pokazali, da so možje obsežnega znanja in duhoviti govorniki. Marsikako rezko besedo mora čuti ban Hedervary, ki pa je vse prej, kot rahločuten. Pri razpravi o nakupu posestva Božjakovine prišlo je med banom in poslancem Rauchom do ostrih nasprotev, ker je poslednji banu očital, da ravna slično Italijanu Tanlongi. Sabor je potrdil nov poslovni red, ki jako omejuje prostost govora.

V Pragi so izvolili na mesto župana Gregora novega župana dr. Vladimira Srba, ki pripada staročeški stranki Mladočeški kandidat dr. Podlipný, ki je bil dolgo vrsto let prvi podžupan, ostal je v manjšini s 41 glasovi proti 45 glasom dr. Srba. Po izvolitvi župana je dr. Podlipný odložil svoje mesto kot prvi podžupan, a dr. Chudoba je v ime svojih tovarišev izjavil, da je kompromis med Mladočehi in Staročehi razdrt. Med volitvijo in po njej je zbrano občinstvo burno demonstriralo proti staročeškemu odbornikom. Vse upanje, da se obe stranki složita, šlo je tako po vodi.

Na Srbskem je podalo naprednjaško ministerstvo Novakovičev o ostavko, katero je kralj sprejel. Novakovič in njegovi tovariši niso imeli pri svoji stranki že več časa prave zaslombe, tudi so se pri razpravi o novem kazenskem redu kaj nelojalno vedli napram kralju. Pravosodni minister je namreč vse razprave izdal javnosti, dasi jej niso bile namenjene. Ko je kralj zahteval odstop pravosodnega ministra, izreklo se je ministerstvo solidarno s svojim tovarišem. Tako postopanje se na Srbskem splošno obsoja, in po odstopivšem ministerstvu ne bode žalovanja. Izjava vladnega lista „Videlo“, da je ruvanje dunajskega kabineta uzrok krize, je neutemeljena in ni nič drugega kot nekak plašč, ki naj bi olepšal odstop. Sestavo novega ministerstva preuzel je dosedanji poslanik na Dunaju Simić; novo ministerstvo bode ali koalicijsko ali pa neutralno.

Francozi hočejo preosnovati svoje topničarstvo, uvesti namerjajo namreč nove topove po sistemu Canet. Višji vojni svet je že sklenil preosnovo, za katero bode zahteval 200 milijonov od zbornice. Tudi o razširjanju francoske mornarice poročajo listi. Potrebo razširjanja utemeljujejo s tem, da je nemška mornarica nadkrilila francosko; za Nemci pa nočejo Francozi zaostati nikakor. Novo oboroževanje uplivalo bode na vse evropske države; ne bode dolgo, pa bode in naš vojni minister zahteval novih žrtev.

Špancem kar noče biti sreča mila. Vladni listi sicer poročajo mnogo o zmagah generala Weylerja na Kubi, ali o popolnem pomirjenju niti govora ni. Ustaši dobivajo mnogo podpore iz Amerike tako v orožju, kakor v živežu in denarju. Zadnje dni se je v Združenih državah mnogo rožljalo z orožjem, neki senator je celo stavil konkreten predlog, da se Španiji napove vojska in Kubi prizna samostojnost. Ali do vojske ne bode prišlo, dokler je Cleveland državi na čelu. Cleveland je miroljuben, a ko nastopi Mac Kinley, utegne se položaj nevarno izpremeniti. Španci napenjajo sedaj vse svoje moči, da zatro

ustajo pred mesecem marcem, ko se menjata predsednika.

Ruski upliv na uzvodu vedno rase. Skupno akcijo evropskih držav v Carigradu vcdi veleposlanik ruski Nelidov, s kineškim cesarstvom pa se je sklenila za Rusko velevažna pogodba, ki je angleškemu uplivu in angleškim interesom mnogo škodila. Rusija ima namreč dovoljenje od kineške vlade, da zgradi po kineškem ozemlju do Tihega oceana železnico. Umevno je, da bode ta nova pacifičjeleznica, ki bode vezala dve veliki morji, v gospodarskem oziru imela za Rusijo najboljše posledice.

Shod obrtnikov v Ljubljani.

Obrtna zveza za Kranjsko sklicala je na dan 27. decembra javen shod pri „Maliču“. Shoda se je udeležilo mnogo obrtnikov, tako da je prostorna dvorana bila polna in da je mnogo obrtnikov odšlo, ker niso dobili prostora.

Shod je otvoril občinski svetnik g. Turk. Za predsednika shodu je bil izvoljen občinski svetnik g. Anton Klein, a za zapisnikarja g. Pauer.

Gospod Turk je v daljšem govoru poudarjal, da se morajo obrtniki združiti v skupno delovanje. Osnovala se je „Zveza obrtnikov na Kranjskem“, v katero zvezo naj stopi vsak obrtnik. Le združeni bodo mogli obrtniki tekmovali. V postavodajne zastope volimo le take poslance, ki se bodo potegovali za postave, katere koristijo obrtu, ne pa samo kapitalistu. Obrtniki morajo biti neodvisni, to pa bodo, ako bodo složni, ako se bodo shajali in na shodih skupno proučavali svoje težnje. Združimo se torej najprvo v trdno zvezo!

Prvi se je oglasil za besedo državni poslanec g. dr. Ferjančič, ki se je jasno izrazil, da se obrtnikom mora pomagati. Najnevarnejši sovražnik obrtnikom je velika industrija, s katero ne more tekmovali mali obrt. Velika industrija hoče mali obrt uničiti, socijalni demokrati pa trde, da mali obrt nima prihodnosti, da je izgubljen. To ni res. Veliki obrt mora se utesniti. Obrtnikom se mora dati strokovna omika, a sami obrtniki naj se tesno organizujejo. Dosedanje zadruge niso obrtnikom koristile, toda novi zakon o zadrugah utegne obrtnikom dati trdnejšo podlago. Obrtnikom treba pridobiti zaupa, da si bodo mogli omišljati surovin in razpečavati izdelke. Kaznilnice in prisilnice delajo malemu obrtu nepotrebno konkurencijo, zato naj se ta konkurencija odpravi. Poslanca veseli, da se obrtniki zanimajo za javna uprašenja, kar kažejo s tem, da se danes pogovarjajo o obrtnem uprašanju, da so za zjedinenje slovenskih strank in da so postavili na dnevni red uprašenje o državnoborskih volitvah. Obrtniki so ta govor z zanimanjem poslušali.

Čisto drugačnega mnenja je bil socijalni demokrat g. Železnikar. Rekel je, da je mali obrtnik izgubljen in da mu ni pomagati. Očital je poslancem, da se niso potegnili za Plenerjev predlog, naj se najmanjšim obrtnikom zniža dohodarina. Poslanci naj se pridružijo socijalnim demokratom, kateri bodo svet preosnovali, tako da se bode vsem dobro godilo; kdor pa ne bode delal, ne bode smel živeti. Zborovalci so se tem besedam na ves glas smejali.

G. dr. Ferjančič je pozneje pojasnil g. Železnikarju, da je Plenerjev predlog bila največja zvijača, ker Plener je s tem predlogom hotel na tisoče malim obrtnikom oduzeti volilno pravico. Obrtniki bi sicer plačevali nekaj novčičev manj, a izgubili bi svojo veljavo s tem, da bi se jim oduzela volilna pravica.

Jako jedrovito je govoril gospod Šturm. Nasvetoval je, kako naj bi se pomagalo malemu obrtniku. Vse slojeve naj spaja bratska ljubezen. Poslanci naj zastopajo naše težnje, in nam se bode lahko v marsičem pomagalo. Pri stavbah naj se dela oddajo raznim mojstrom neposredno, ne pa stavbenikom, ki malega obrtnika stiskajo. Ko je bil Badeni v Ljubljani, obljubil je to in ono, a nič se ne stori. Vojaška dela naj se razpisujejo in izročajo zadrugam, vlada naj nam priskoči na pomoč s stroji, zavarovanje zoper nezgode naj se omeji; mero jemlji, kdor se je

tega učil, židovsko krošnjarstvo naj se odpravi, prodajanje tujega blaga na našem trgu naj se prepove. To je bil res stvaren govor; govornik je govoril iz srca svojim tovarišem.

Krščanski socialista g. Gostinčar se je odločno potegnil za male obrtnike. V daljšem lepem govoru je bodril obrtnike, naj se združijo; država mora pomagati malim obrtnikom. V obrtnih zadrugah je rešitev; surovine naj se kupijo, a izdelki prodajejo. Veliki kapitalizem se mora omejiti. Združimo se po načelu krščanske pravičnosti; v delavskih stanovih je ves kapital, ker brez nas ni nič. Obrtnik ne bodi svoj samomorilec!

Splošno, toda kaj odločno je branil ves srednji stan g. dr. V. Gregorič. Srednji stan je državi temelj. Kar je temelj piramidi, to je državi srednji stan. Delujmo iz ljudstva za ljudstvo, skrbimo zlasti za nižje slojeve; preosnova naj se pričinja spodaj, na temelju, a ne zgoraj. Delavci se morajo naobraževati v vseh strokah popolnoma. V tvornici ima n. p. kak delavec samo jedno delo, in zato ne more dalje. Tvorničarji morajo tudi doprinesiti dokaz sposobnosti. V parlament pošiljajmo moške, ki imajo za obrtnike srce. Vlada naj se pa sestavlja iz parlamenta, a ne narobe. Stvarna Gregoričeva izvajanja so poslušalci burno odobraval.

Socijalni demokrat Zadnik govoril je dolgo in mnogo, a vse besedovanje vrtelo se je okrog tega, da obrtniki ne bodo dolgo v zgodovini ostali, vse bode premagal velekapitalizem. Njegov drug g. Železnikar je hvalil Žide in zatrjeval, da od naših poslancev ni ničesar pričakovati, morda za to ne, ker niso socijalni demokrati.

Občinski svetovalec g. dr. Val. Krisper se je spominjal obrtnikov, ki so vsled potresa največ trpeli. Dobili so posojilo, toda rok za povračilo posojil je krajši, nego rok, dovoljen hišnim posestnikom. On bi že v občinskem svetu to omenil, ali tam ga ne poslušajo. Predlaga torej, naj se obrtnikom rok za odplačilo posojil podaljša ali pa to odplačilo odpiše. Zborovalci so govornikove besede burno odobraval.

Na predlog g. Kregarja izvolila se je deputacija štirih članov (gg.: Anton Klein, Eberl, Rohrmann in Turk), in ta deputacija naj stori glede na predlog g. dr. Krisperja potrebne korake pri visoki c. kr. deželni vladi.

G. dr. Ferjančič je pohvalno omenjal, da so govorniki podali mnogo pozitivnega gradiva. Govoril je še med drugimi ljubljanski župan g. Ivan Hribar. Veseli ga, da so vsi govorniki govorili v lepi slovenščini. O strojih je rekel, da koristijo malemu obrtniku; tehnološki muzej je lani priredil dve razstavi, ki sta obrtnikom mnogo koristili. Osobne polemike z gg. dr. Krisperjem in dr. Gregoričem ne maramo omenjati. Mislimo, da bode vsak delavec hvaležen g. dr. Gregoriču, da se je v mestnem zastopu potegnil za delavce, predlagajoč zgradbo delavskih hiš.

Nato sta se sprejeli obe resoluciji, in sicer:

I. Javni shod izreka željo, naj se obrtniki združijo v jedno organsko celoto v obrambo narodnih, stanovskih in socialnih pravic in naj se kaže ta organizacija istotako v obrtniških, kakor v političnih uprašanjih.

II. Na shodu zbrani obrtniki sklenejo, naj mestni zastop in posebno državni poslanci še v sedanjem zasedanju državnega zbora izposlujo pri c. kr. visoki vladi, da se potresna podpora, dana oškodovanim obrtnikom in trgovcem, ne iztirja, temveč popolnoma odpiše.

Potem se je vršil razgovor o zjedinenju obeh strank in o državnozbornih volitvah. Govorili so in zelo poudarjali potrebo zjedinenja obeh strank na Kranjskem gg. Prosenc, Gostinčar, dr. Gregorič in dr. Ferjančič; zoper zjedinenje pa sta govorila socijalni demokrata gg. Zadnik in Železnikar. Lepe so to bile besede, ki so nas naudajale z nado, da se nam vendar jedenkrat posreči doseči stalno združenje, ne pa „premirje“. Stvarni so bili dokazi, s katerimi so goreči zagovorniki zjedinenja poudarjali slog in spravo, in radi tega ne umejemo, zakaj so voditelji narodne napredne stranke ostavili dvorano še prej, nego se je sklepalo o združenju, tako da je od poslancev ostal v dvorani jedini g. dr. Ferjančič in obrtniki. Na-

rodna katoliška stranka ni poslala zastopnika na ta shod! G. dr. Ferjančič omenil je konečno kratko, da se vrše pogajanja in da vse kaže, da bodo imela uspeh, torej da se stranki utegneta združiti. To izjavo so sprejeli zborovalci z glasnim odobravanjem.

Nato sta se sprejeli naslednji resoluciji:

III. Javni shod izreka željo, naj se kranjski Slovenci združijo v jedno politično stranko z obmejnimi Slovenci vred, ki bo zastopala narodni in socialni razvoj celokupnega naroda na podlagi krščanske pravičnosti in napredka. Sprava obeh strank naj bi bila trajna po razgovoru zaprlih mož in naj bi imela pred vsem ozir na koristi ljudstva, ki želi sloge in pravega, stalnega mira, ne pa samo „premirja“. Razgovor in način sloge naj se predloži narodu. Resolucija naj se pošlje obema narodnima strankama.

IV. Z ozirom na resolucijo III. izreka javni shod, da se bodo podpirali samo tisti kandidati, ki se že naprej obvežejo s pošteno besedo, da nastopijo z vso odločnostjo za oživotvorjenje jugoslovanskega kluba in da sami stopijo v to skupino. Kandidat bodi neodvisen in ne poznavaj pri narodnem delu nobene razlike med stanovi.

Slovanski svet.

Izdajateljstvo in lastništvo „Slovenskega Lista“ preuzel je z današnjim dnem „Konsorcij za izdajanje Slovenskega Lista v Ljubljani“.

Zgodovina samoslovenskih javnih napisov v Ljubljani. Dne 24. junija 1892. sklenil je občinski svet ljubljanski premeniti nekatera imena ulic in trgov ter dotične napise napraviti izključno v slovenskem jeziku. C. kr. deželna vlada razveljavila je dne 24. julija 1892., št. 2033 ta sklep na temelju §. 84. občinskega reda. V seji občinskega sveta dne 5. avgusta 1892. sklenila se je pritožba na visoko c. kr. ministerstvo notranjih stvari. C. kr. ministerstvo je zavrnilo z odlokom dne 3. novembra 1892. št. 19437 pritožbo občine ljubljanske, a občinski svet je sklenil potem v seji 15. novembra 1892. pritožiti se na zadnjo instancijo, na c. kr. upravno sodišče. C. kr. upravno sodišče razveljavilo je odlok visokega c. kr. ministerstva z dne 3. novembra 1892. št. 19437, tičoč se jednojezičnih napisov javnih ulic in trgov v Ljubljani v javni seji dne 13. decembra 1893, ker se ni kršil noben obstoječi zakon. S tem odlokom je tudi razveljavljen ukaz visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 24. julija 1894. št. 2033. V seji dne 5. junija 1894. sklenil je občinski svet ljubljanski: Javni napisi pri vseh ulicah in trgih ljubljanskega mesta se imajo tako premeniti, da se napravijo vsi brez izjeme v slovenskem jeziku. Proti temu sklepu uložili so nekateri nemški meščani (15) ugovor na visoki deželni odbor, ki je ustregel ugovoru in razveljavil z odlokom dne 15. avgusta 1894. št. 7419 sklep občinskega sveta gledé na samoslovenske javne napise v Ljubljani, sklicuje se na §. 84. občinskega reda, ki določuje, da razsoja v prizivih zoper sklepe občinskega sveta v stvareh samo-svojega področja deželni odbor, brez razločka, ali se gre pri tem za dozdevne nezakonitosti ali za samosvoje področje občine. C. kr. upravno sodišče je razsodilo, da ima deželni odbor pravico razveljaviti sklepe občinskega sveta. Razvidno je tedaj: 1. da se ni kršil noben zakon, tedaj c. kr. deželna vlada ne more prepovedati samoslovenskih uličnih napisov; 2. da je visoki deželni odbor sodil po svojem subjektivnem mnenju, ne vezan na kak zakon, in da eventualni novi sklep občinskega sveta lahko presoja po subjektivnem mnenju novoizvoljenih deželnih odbornikov.

Boj za slovenščino v Trstu. Iz neznatnih stvari nastajajo velike; z majhnimi pridobitvami krepí se celota. Slovenci moramo skrbeti, da si vsako majhno stvarco pridobimo. Kar se tiče našega jezika, moramo mu pridobiti veljavo v uradu. V tem zmislu delujejo tržaški Slovenci. Pogumno se boré za narodnost in jezik. Kakor znano, predložili so tržaški Slovenci proti sestavi prvotnih volilnih listin 341 utokov v slovenskem

jeziku. Magistrat tržaški je vrgel te slovenske utoke v registraturo in se še zmenil ni, da bi na nje odgovoril, češ da je uradni jezik magistrata le italijanski. Voditelji tržaških Slovencev pritožili so se namestništvu. Namestništvo pa je tržaškemu županu poslalo dekret, s katerim poziva mestni magistrat tržaški, da takoj pregleda in razpravlja onih 341 slovenskih utokov, z opomnjo, da ukrene namestništvo, kar se mu bode videlo umestno, ako magistrat ne izvrši te naredbe.

Marsikomu se bode zdela ta stvar malenkostna in neznatna. Toda to ni tako. Ta stvar je velike važnosti za bodočnost. Vsaka pridobljena drobtinica krepí našo narodno organizacijo. Kamen do kamena — palača.

Druga vesela vest dohaja nam iz Trsta. „Edinost“ poroča doslovno: Kakor je znano, zaprosil je odbor za Martelančev spomenik (na barkovljanskem pokopališču), da se mu dovoli napraviti na istem spomeniku slovenski napis. Po svoji stari navadi je slavni tržaški magistrat vrnil to prošnjo s praga. C. kr. namestništvo je pa odobrilo napis, ki se ima uklesati v spomenik in je ukazalo slavnemu magistratu, da reši dotično prošnjo v slovenskem jeziku.

Boj Slovencev za nemščino — v Ljubljani. Dočim vsi zavedni Slovenci mislijo, da dvojezičnih uličnih napisov v Ljubljani ni potreba, poteguje se vendar g. dr. Tavčar za dvojezične napise. Ne samo ogromna večina našega mesta, nego tudi ostali Slovenci ne odobravaljo koraka in gorečnosti, s katero zagovarja g. dr. Tavčar Nemce in nemške napise. „Soča“ piše: Kako Slovenci preradi ostajemo na pol pota in se v svoji neizmerni pravičnosti uklanjamo tujcem, nam je najbolj drastičen dokaz uprašanje o uličnih napisih v Ljubljani.

Pred par leti je sklenil mestni zastop ljubljanski, postaviti izključno slovenske ulične napise v Ljubljani. Deželni odbor je ta sklep razveljavil. V mestnem zastopu je sledil odpor. Če se ne motimo, utemeljeval je dr. Tavčar s hvalevredno odločnostjo predlog pritožbe na upravno sodišče. Dejal je, da tudi Ljubljana drage volje postavi dvojezične napise, ako isto storé Maribor, Celje, Celovec, Gorica, Trst. Na desnem bregu so se tudi res postavili slovenski napisi, na levem pa ne. Upravno sodišče je potrdilo sklep deželnega odbora. Ali kdo naj ga izvrši v Ljubljani, kdo naj sname slovenske napise, ako mestni zastop tega noče? — Toda ta — je hotel! Začel je nabijati dvojezične napise; res da nemški so na drugem mestu in manjši od slovenskih.

Deželni odbor se je pa med tem izpremenil. Ako bi mestni zastop — kakor v Pragi — isti sklep ponovil, prišlo bi to uprašanje zopet v deželni odbor, kjer sedi zdaj tudi isti dr. Tavčar, ki bi lahko pripomogel, da se reši v zmyslu njegovega utemeljevanja v mestnem zastopu.

Toda sinoči smo prejeli iz Ljubljane to-le brzojavko:

„V današnji seji mestnega zastopa je predlagal dr. Vinko Gregorič, naj se postavijo v Ljubljani samo slovenski ulični napisi. Dr. Ivan Tavčar je branil Nemce in dvojezične napise. Gregoričev predlog je padel.“

Svojim očem nismo verjeli, ko smo čitali dvakrat, trikrat to brzojavko! Ali je kaj takega mogoče v središču Slovenije? Nemci in Lahi nimajo nikjer ni najmanjšega obzira za Slovence, v Ljubljani pa „slovenski radikali“ zagovarjajo Nemce, ko bi jim mogli sploh zanikati pravico do obstanka. — Pričakujemo natančnejših poročil. Povemo pa, da zagovorniki dvojezičnih napisov v Ljubljani pri sedanjih razmerah, ko nam v Gorici in Trstu ne privoščijo niti ljudske šole, med Slovenci na Goriškem izgubé za vselej še oni ugled, kateri so doslej morda še ohranili.

Da vidimo, kako sodi o tej stvari „Edinost“ ki piše doslovno:

V „Slov. Narodu“ čitamo le govor g. dr. Ivana Tavčarja, ki je menil, da je gospod dr. Gregorič le iz nagajivosti stavil svoj predlog za samoslovenske napise, da bi namreč delal zadrege narodni stranki. Potem je rekel dr. Tavčar po priliki: Položaj se je bitno izpremenil. Nemška stranka je priskočila mestu na pomoč po oni grozni katastrofi. Če se preudari danes položaj, priznati

se mora, da bode še pogosto treba apelovati do nemške stranke na zložno sodelovanje. Tudi na pomoč kranjske hranilnice bode treba apelovati. Če bi se porušilo zložno delovanje, bil bi to hud udarec za naše meščanstvo. Narodna stranka ne more jemati na-se odgovornosti, da ona ruši ta položaj, s katerim so se že spoprijaznili meščani nemške narodnosti.

Tako je načrtan g. dr. Tavčarja govor v „Narodu“. Uprašali bi lahko g. dr. Tavčarja, od kod pa si je tista kranjska hranilnica nabrala svoje milijone, radi katerih naj bi sedaj ljubljansko slovenstvo delalo poklone pred nemško — klike? Slovenski so groši, s katerimi sedaj rožlja po žepu nemška gospôda v Ljubljani; kakor pa da na tem dejstvu ni dovolj materialne žrtve, zahteva se sedaj od mesta ljubljanskega še ogromna moralna žrtev. Kajti gospôda v narodni stranki naj bode na jasnem, da po njih sedanjem postopanju se Ljubljana odmika bolj in bolj od svoje velike naloge kakor metropola naroda slovenskega! Take cene ni vredno niti nemško „prijateljstvo“!

No, po poročilu v „Slov. Narodu“ smo vsaj še mogli slediti argumentaciji g. dra. Tavčarja; ali ko smo v „Laibacher Zeitung“ čitali poročilo o Tavčarjevem govoru, ustavil se nam je tok naše misli in nemo smo obstrmeli. V „Laibacher Zeitung“ stoji namreč: „Wer nun unbefangen in die Zukunft blickt, muss zugeben, dass die Stadt auf den guten Willen der deutschen Partei angewiesen ist!“

Torej mesto ljubljansko stoji le še ob „dobri volji“ milostne nemške gospode!

Taka izjava, ako jo je res storil dr. Tavčar, zahteva in kliče na slovesen protest od vse slovenske javnosti. Ako jo je res storil dr. Tavčar in ako se z isto identifikuje tudi „narodna stranka“, potem bodi povedano, da je narodna stranka s to izjavo napravila križ čez svojo minolost, svoje tradicije, svoja načela in svoj program.

V „Slov. Listu“ čitamo tudi, da je rekel dr. Tavčar, „da bode gmelno in bliskalo se ob jadranskem morju, a njega to ne moti“. Na to bodi odgovor čisto kratko, da smo se uverili že davno sami in da ni trebalo zopetnega zatrdila, da izvestno gospôdo prav čisto nič ne briga gremenje in bliskanje ob morju jadranskem. Da-li pa je nebriganje za toli važno pozicijo dostojno stranke, ki se nazivlje narodno, o tem naj sodi oni, ki ima še kaj slovenskega srca v prsih.

Danes smo prejeli nastopni dopis z Dunaja: „Vaša „izjava“ v zadnji številki. Vašega cenjenega lista nam je segla do srca, ker je tudi nam izšla iz srca. Bog vas živi! Ne strašite se boja! Doda samo „v Trstu grmi“, če Bog dá, „gmelno“ bo skoraj tudi v Ljubljani. Na zdar!“

S tem usklikom akademiške mladine sklepamo za danes svoje opazke.

Iredentovska uzgoja škodljiva — Avstriji. Da je iredentovsko gibanje v Trstu v prvi vrsti naperjeno proti Avstriji, o tem ne dvoji nobeden razsoden človek; le oni, kateri bi morali in kateri so poklicani čuvati nad Avstrijo, nočejo tega videti. Pogubni in neavstrijski duh, ki preveva vse javno delovanje tržaške iredente, zastupil je do cela italijansko mladino, katera o Avstriji ali sploh o Avstrijstvu noče ničesar slišati. Tako uzgojevališče iredentovsko je občinski gimnazij v Trstu. Na tem zavodu morali so kaznovati dijake, ker se nočejo učiti — avstrijske geografije! Tako daleč že sega zaslepljenost. Naravno je, da se iz mladine odziva le oni duh, ki ga širijo njih očetje in njih voditelji. S takim nasprotnikom ne more se pomiriti nobena narodnost v Avstriji. In zoper take nasprotnike morajo se boriti naši tržaški Slovenci!

Slovenski deželni poslanci štajarski so imeli dne 22. decembra 1896. shod v Celju, na katerem so se posvetovali o položaju ter sklenili, da zopet stopijo v deželni zbor štajarski. Samo toliko poroča o tem koraku „Domovina“.

Odbor podpornega društva za slovenske velikošolce na Dunaju sestavlja se je pod pred. sedništvom sedaj že ranjcega Ivana Navratila tako le: Podpredsednik I.: g. Jakob Pukl, c. kr. nadporočnik v r., posestnik, sodni tolmač, bolg.-srbo hrv. in slovenščine; podpredsednik II.: g. dr. Friderik Ploj, c. kr. tajnik v finančnem mi-

nisterstvu, 2. borzni komisar; blagajnik I.: vč. g. Frančišek Jančar, monsignor, papeški komornik, župnik nemškega viteškega reda; blagajnik: g. dr. Anton Primožič, c. kr. gimn. profesor; tajnik I.: g. Ivan Luzar, revident ravnateljstva južne železnice; tajnik II.: g. dr. Matija Murko, c. kr. profesor na orijentalni akademiji, terezijanišču i. t. d.; odborniki: Vč. g. dr. Fr. Sedej, c. in kr. dvorni kapelan in ravnatelj v Avgustineju; g. dr. Klement Seshun, dvorni in sodni odvetnik; g. dr. Frančišek Simonič, c. kr. skriptor v vseučilišni knjižnici; pregledovalci: g. dr. Vladimir Globočnik, pl. Sorodolski, c. kr. tajnik v finančnem ministerstvu; g. Josip Premern, c. kr. uradnik v ravnateljstvu poštna hranilnice; g. Žiga Sežun, c. kr. likvidator; odbornikov namestniki: g. dr. Janko Pajk, c. kr. gimn. profesor; g. dr. Peter Laharnar, c. kr. podtajnik v ministerstvu notranjih stvari; g. dr. Janko Hočevnar, odvetnik, kandidat; pregledovalcev namestniki: g. dr. Matej Volca, c. kr. nadkomisar v uradu poštna hranilnice; g. Anton Koželj, uzgojevalec; g. Peter Hlačar, uradnik sev.-zah. železnice.

„Ustredni Maticice školská“. — Kako skrbé Čehi za otroke čeških roditeljev v krajih, kjer so Nemci in Čehi pomešani, razvidi se iz tega le poročila: Koncem l. 1896. uzdržuje „Ustredni Maticice školská“ 45 ljudskih šol s 120 razredi, 41 otroških vrtov s 55 oddelki, 1 gimnazij z 10 razredi. Skupaj torej 87 šolskih zavodov s 185 razredi, oziroma oddelki.

Razven 30 katehetov, 64 vrtnaric in 24 učiteljic za ročna dela, deluje na matičinih šolah 137 učiteljev in učiteljic, 55 odgojiteljic, torej 192 oseb s stalno letno plačo. 118 osebam pa se dajo nagrade in darila. Na matičinih šolah deluje skupaj torej 310 oseb, neustevši med nje učiteljstvo štirih srednjih šol na Moravi, katere Matica podpira in na katerih je 27 profesorjev in učiteljev. — Vseh otrok, ki hodijo v šole Maticice, je nad 14.000!

Jednorazrednih ljudskih šol uzdržuje Matica 17; dvorazrednih 12; trirazrednih 6; četirirazrednih 2; petrazrednih 2; šestrazrednih 1; sedemrazrednih 3; osemrazrednih 2.

Razven teh podpira Matica še mnogo drugih šol, n. pr. „Komenský“ na Dunaju dobiva vsakoletnih 1000 gld. (letos pa 2000); „Školská Maticice“ v Brnu dobiva letnih 4000 gld. „Školská Maticice“ v Čeških Budějovicah prejema v različnih obrokih, letos se ji je dalo 300 gld. — Za vsak razred novih štirirazrednih srednjih šol na Moravi se je zavezala „Ustredni Maticice školská“, da bode dajala po 1000 gld. Za zidanje javnih šolskih poslopij v krajih, kjer je češka narodnost v nevarnosti, izdaje Matica na leto po več tisočev — vsako leto.

Za leto 1896. so bili troški proračunjeni na 248.000 gld. Do konca listopada pa se je nabralo le 175.000 gld., izdalo pa 212.000 gld. — Češki listi so priobčili poziv na rodoljube, da naj prispevajo po svojih močeh, da se pokrije nedostatek. In ker je žilavost ter naudušenost češkega naroda sploh slavnoznan, opravičeno je npanje, da bode pri glavnem računu „Ustredni Maticice školská“, še — preostanek.

Slovenski velikošolci v Gradcu priredé dne 13. januarja „sijajni ples“ v Anskih dvoranah v korist novoustanovljenemu „Podpornemu bolniškemu društvu slovenskih velikošolcev v Gradcu“.

Prodaja slovenskih časnikov v Ljubljani. Pri g. Brusu (pri Štefetu) pred škofijo števil. 13. dobivajo se naprodaj naslednji listi: „Edinost“ (številka po 4 novč.), „Soča“ (številka po 8 nč.), „Brivec“ (številka po 6 novč.), „Domovina“ in „Slovenski List“ (številka po 7 novč.); „Brivec“ se tudi dobiva pri g. Gregorju Podrekarju na Sv. Jakoba trgu števil. 8.

Slovenski denarni zavodi. „Centralna posojilnica slovenska v Krškem“, registrovana za druga z neomejeno zavezo, obrestuje hranilne uloge po 4 $\frac{1}{2}$ %; neuzdignene obresti pripisuje poluletno h kapitalu. Do 500 gold. izplačuje brez odpovedi. — Posojila se dajejo le na osobni zaup proti menicam, in to le zadružnikom, ki plačajo pristopnino (5 gld. ali vsaj 1% zaprosenega posojila) in 100 gold. deleža. Posojilom

je obrestna mera 4 $\frac{1}{2}$ % — 5%, (pri posojilnicah) 5 $\frac{1}{4}$ % (pri osebah.) Uradni dnevi so ob četrkih od 3 — 4. ure popoldne. Večja pojasnila daje načelstvo „Centralne posojilnice“ v Krškem.

Družbe sv. Cirila in Metoda užigalice in svinčnike priporočamo slavnemu občinstvu kar najiskreneje. Užigalicam je jedin založnik veletržec Ivan Perdan v Ljubljani; svinčnikom pa tržec Josip Petrič v Ljubljani; Kolodvorske ulice 22.

Somišljeniki! Zahtevajte „Slovenski List“ po gostilnicah in kavarnah! Podpirajte našo organizacijo! V zakladi za našo organizacijo so nadalje darovali: Dolenjski miroljub 2 gld.; na shodu obrtne zveze za Kranjsko zložili nekateri obrtniki 4 gld.; Iv. N. R. v Z. 6 kr.; dva somišljenika 1 gld. V peti številki izkazano 363 gld. Skupaj 370 gld. 6 kr.

Književnost in umetnost.

„Materine sanje“. Slika v jednom dejanju. Spisal E. Gangl. Izdala in založila Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Natisnila „Narodna Tiskarna 1896“. Cena 15 novčičev. — Lepa knjižica so „Materine sanje“ in dobro došla vsem malim odrom slovenskim. Pesnik Gangl nam je s tem delcem zasvedočil lepo dramatično narodenost.

Hrvaška književnost. Ravnokar sta se dotiskali dve lepi hrvaški knjigi v Zagrebu (Dionička tiskara) in sicer: „Ban Berislavić“, spjeval Ivan Trnski, in: „Naša djeca“, pripovedka za mlade djevojke. Napisala Jagoda Truhelka.

Knjige društva sv. Jeronima so došle te dni v Ljubljano. Najbolj razširjena hrvaška knjiga je društveni koledar: „Danica“. Za l. 1897 so ga natisnili 44.000 izvodov. Poleg navadne koledarske vsebine diči ga lep venec leposlovnih, zgodovinskih, zdravoslovnih, prirodo-pisnih, gospodarskih in uzgojeslovnih spisov. Vmes so tudi životopisi zaslužnih hrvaških rodoljubov dr. Miha Klaića, dr. Ante Starčevića in Ladislava pl. Kukuljevića Saksinskega. Danico zaljša mnogo slik. Lani je jelo društvo sv. Jeronima izdajati lepo zasnovano delo: „Život G. n. I. Kr.“, ki ga je spisal po Juriju Hesperju nadškof dr. Josip Stadler. Letos je izšel tega dela II. zvezek. Poleg tega dobe društveniki sv. Jeronima daljšo pripoved iz narodnega življenja „Vračara Klara“ (sp. Ivan Lepušić) in še jedno drobno knjižico, katero bi kazalo odeti v slovensko obleko ter podati jo naši mladini; naslov jej je: „Štitite životinje“ — opomena mladeži, odlikovana s priznanico zagrebskega društva za varstvo živali. — Društvo sv. Jeronima upravlja sedaj s skupno imovino 157.781 gld. 45 kr. V tej svoti so uštete razne ustanove za slovstvene namene. Članov šteje 12.828. Teh je pet vrst: utemeljitelji, ki plate jedenkrat za vselej 50 gld. ter dobivajo vsako leto po štiri izvode društvenih knjig; člani I. reda odštejejo društvu jedenkrat 20 gld. ter prejema po toliko knjig, kakor utemeljitelji; člani II. reda plate jedenkrat za vselej 10 gld., vsakoletne knjige pa dobivajo v dveh izvodih; člani III. reda plačajo 5 gld. dosmrtnine, zato jim dohaja vsako leto po jeden izvod od društva izdanih knjig. Lani so uveli novo vrsto članovi prinosnike, plačujoče po 50 kr. na leto in dobivajo po tri do štiri knjige na leto. S tem si je društvo, ki se dolgo časa ni moglo prav razvijati, odprlo pot v narod, med katerim naj se baš tako vrlo razprostere, kakor se je med nami razširila družba sv. Mohorja. Društvo sv. Jeronima naj si pridobi tudi članov med Slovenci, saj nam je zaradi kupčijskih in drugih zvez z jugom čedalje potrebnejše znanje hrvaškega jezika. Tu pa se ponuja tudi manj imovitim ugodna prilika, da si, pristopivši v društvo sv. Jeronima, za majhne novce 50 kr. na leto nabavijo kopo tehtovitih knjig, pisanih v krasni, lahko umljivi hrvaščini. Poverjenik društva sv. Jeronima za Ljubljano je trnovski župnik Ivan Vrhovnik.

Kupujte samo pri domačih tvrdkah!

Alozij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,
Opekarska cesta št. 51.
Priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih
pečij iz glinaste snovi
od najpreprostejših do najfinejših ružave, zelene
ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v pol-
jubni drugačni barvi.
Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči
za vse svoje izdelke jedno leto.
Cene nizke. (1-1)

Postrežba točna in kulantna.

Tovarniška zaloga papirja.

Jos. Petrič,

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 22.
Priporoča svojo veliko zalogo raznega
papirja in papirnih vrečic po najnižjih
cenah. (2-1)

Glavna zaloga
svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Izdelovatelj papirnih vrečic.

Gg. trgovcem visok popust.

Svojim čestitim naročnikom vošči
srečno

NOVO LETO

Fr. Breskvar,

knjigovez, (3-1)

pred škoško 6. LJUBLJANA pred škoško 6.

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra (4-1)
c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in
pohištena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.
Zaloga originalnega karbolineja.
Maščoba za konjska kopita in usnje.

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Valvazorjev trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju
se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v
naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno
delo, uljudno postrežbo in kar možno
nizko ceno. (5-1)

Vsem prijateljem in znancem pošilja
najudanejšo čestitko

k (6-1)

NOVEMU LETU 1897.

Rodbina Josip Turk.

Srečno

NOVO LETO!

(7-1)

Rodbina Milan Kozak.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

(8-1)

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Cenjenim gostom in prijateljem kliče:

veselo novo leto!

(9-1)

Fran Čonžek,

gostilničar,

Kopitarjeve ulice št. 4.

Presrčna voščila k novemu letu
izraža

FOTOGRAFIČNI ZAVOD

Davorina Rovška

ter se najtopleje zahvaljuje slavnemu občinstvu v mestu in
na deželi za častna naročila v preteklem letu, proseč pri-
jaznega nadaljnega zanimanja ter blagohotnih naročil. Pre-
skrbel je za vso možno udobnost slavnega občinstva in za
natančno in čisto izvršenje svojih slik.

Odličnim spoštovanjem (10-1)

Davorin Rovšek, fotograf.

Kolodvorske ulice 34. — LJUBLJANA. — Kolodvorske ulice 34.

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljava

(11-1)

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

in preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posest-
nikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, so-
lidno in po nizkih cenah napravi. (12-1)

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

BRZOJAV!

V Ljubljani. Sv. Petra cesta števil. 8

je pri

Ig. Žargiju

reelna razprodaja.

Prav ugodna prilika za nakupovanje raznega blaga, klobukov, moderecev,
sraje, kravate, mufov, ovratnikov i. t. d. in blaga za krojače in šivilje.

Najcenejši nagrobni venec!

Naj nikdo ne zamudi te izredne prilike za nakupovanje dobrega, tr-
pežnega blaga. (13-1)

Moja letošnja

RAZSTAVA

ki se je otvorila v ponedeljek dne 14. t. m., se nahaja, kakor lani v prodajalnem prostoru v I. nadstropju.

Obsega najbogatejšo izber najnovejših moških, ženskih, modnih in potrebnostnih predmetov, kakor: blago za plesne obleke, cvetlice, pahljače, Sortie de Ball, glavnih ogrinjal iz tančice, svile in volne, riše, predpasnike, rokavice, jopte, moderce in tkano blago, domače in tuje parfumerije v najlepši opravi.

Moške kravate v velikanski izberi, mej temi priporočam veleelegantne **velutin-kravate**, katere jaz sam prodajam na tukajšnjem trgovišču, **moško perilo**, najboljše baže, **kratke nogovice, nogovice, žepne robce** in še različne v to stroko spadajoče predmete.

Zaradi ugodnosti in v boljše orijentiranje, bode na vsakem predmetu razvidna cena.

Zaradi neugodne sezone se razne **kožne konfekcije**, kakor: **cepes, boa, ovratniki, mufl, čepice** in ostanek **olišpanih in neolišpanih ženskih klobukov** prodajo pod nakupno ceno.

Uljudno vabeč na obisk in ogled svoje razstave se znamujem

z velespoštovanjem

J. S. Benedikt.

(13-1)

Lekarna pri Mariji Pomagaj.

Lekarna pri Mariji Pomagaj

M. Leusteka v Ljubljani

Resljeva cesta št. 1 zraven mesarskega mosta

priporoča za zimski čas najbolj pripravno za ohranjenje zdravja pristno, čisto, sveže

dorš-medicinsko ribje olje

dobrega, prijetnega okusa in lahko prebavljivo. **Cena** mali steklenici 50 kr., veliki steklenici 1 gld.

Ob enem priporoča tudi zaradi izredno izvrstnega učinka najboljše poznato (14-1)

Thanno-chinin tinkturo za lase

katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — **Cena** steklenici 50 kr.

Zaloga vseh znanih preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po cenikih in časopisih, tu- in inozemskih specialitet, medicinskega konjaka, malage, ruma, vsakovrstnega čaja itd.

Razpošilja dvakrat na dan po pošti.

Lekarna pri Mariji Pomagaj.

M. Leustek v Ljubljani.

Andrej Rovšek,

kipar,

LJUBLJANA, Kolodvorske ulice št. 34,

priporoča

svojo delavnico

vsem prečastitim

cerkvenim predstojništvom

in vsem (15-1)

ljubiteljem domače

umetnosti.

Pripoznano umetniško dovršena dela.

Veliko zalogo vsakovrstnih

pečij, štedilnikov in kuhinjskega orodja

kakor tudi

vsako drugo železnino priporoča

trgovina z železnino **Andr. Druškovič** Mestni trg št. 9\10.

(16-1)

Usojam si naznanjati, da ima

vrhniško zalogo piva

v steklenicah in v sodih za Ljubljano

gospod IVAN MAYR

restavrater v hotelu „pri Slonu“.

Proseč, da se v slučaju potrebe naročila pošiljajo omenjenemu gospodu, zahvaljujem se svojim veleč. p. n. odjemnikom za meni dosedaj izkazano zaupanje in priporočam se daljni blagohotnosti z zagotovilom, da bodem slej ko prej stregel samo z najfinejšim in dobro uležanim pivom.

Z velespoštovanjem

Teodor Frölich, lastnik pivovarne na Vrhniki.

Istotam toči se **vrhniško marcno pivo**, ki je zvarjeno na isti način kakor plzenjsko in se isto v hotelu „pri Slonu“ toči direktno iz soda brez ogljikove kisline in brez zračnega pritiska.

(17-1)